NN 66/2019 (10.7.2019.), Zakon o sustavu državne uprave

HRVATSKI SABOR

1290

Na temelju članka 89. Ustava Republike Hrvatske, donosim

ODLUKU

O PROGLAŠENJU ZAKONA O SUSTAVU DRŽAVNE UPRAVE

Proglašavam Zakon o sustavu državne uprave, koji je Hrvatski sabor donio na sjednici 28. lipnja 2019.

Klasa: 011-01/19-01/98
Urbroj: 71-06-01/1-19-2
Zagreb, 5. srpnja 2019.

Predsjednica
Republike Hrvatske
Kolinda Grabar-Kitarović, v. r.

ZAKON

O SUSTAVU DRŽAVNE UPRAVE

DIO PRVI
OPĆE ODREDBE

Članak 1.

Ovim Zakonom uređuje se sustav državne uprave te opća pravila o ovlaštenjima za donošenje podzakonskih propisa za provedbu zakona (u daljnjem tekstu: provedbeni propisi) i privremenih interventnih mjera.

Članak 2.

(1) Svrha sustava državne uprave je zakonito, svrhovito, djelotvorno i učinkovito obavljanje poslova državne uprave.

(2) Sustav državne uprave usmjerava i nadzire Vlada Republike Hrvatske (u daljnjem tekstu: Vlada).

Članak 3.

(1) Poslovi državne uprave su provedba državne politike, neposredna provedba zakona, inspekcijski nadzor, upravni nadzor te drugi upravni i stručni poslovi.

(2) Posao državne uprave u smislu ovoga Zakona je i svaki posao koji je zakonom kojim se uređuje pojedino upravno područje povjeren određenoj pravnoj osobi te određen kao posao koji se obavlja kao javna ovlast.

Članak 4.

(1) Za obavljanje poslova državne uprave ustrojavaju se tijela državne uprave.

(2) Tijela državne uprave su ministarstva i državne upravne organizacije.

(3) Djelokrug tijela državne uprave utvrđuje se zakonom.

Članak 5.

(1) Unutarnje ustrojstvo tijela državne uprave utvrđuje se sukladno vrsti, srodnosti, opsegu i međusobnoj povezanosti poslova državne uprave koji se u njima obavljaju.

(2) Načela za unutarnje ustrojstvo tijela državne uprave, vrste, uvjete za ustrojavanje i način upravljanja unutarnjim ustrojstvenim jedinicama te opća pravila o načinu planiranja poslova i rasporedu radnog i uredovnog vremena uređuje Vlada uredbom.

Članak 6.

(1) Stvarna nadležnost za obavljanje poslova državne uprave utvrđuje se zakonom kojim se uređuje pojedino upravno područje.

(2) Mjesna nadležnost za obavljanje poslova državne uprave utvrđuje se u pravilu propisima o upravno-teritorijalnoj podjeli odnosno o unutarnjem ustrojstvu tijela državne uprave.

(3) O sukobu nadležnosti između tijela državne uprave odlučuje Vlada.

Članak 7.

Pojedini poslovi državne uprave određeni ovim Zakonom mogu se posebnim zakonom povjeriti jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave ili drugim pravnim osobama (u daljnjem tekstu: pravne osobe s javnim ovlastima).

Članak 8.

(1) Tijela državne uprave dužna su u granicama svog djelokruga međusobno surađivati te pružati pravnu i stručnu pomoć jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave i pravnim osobama s javnim ovlastima u obavljanju povjerenih poslova državne uprave.

(2) Suradnja te pružanje pravne i stručne pomoći mogu se odbiti samo u zakonom propisanim slučajevima.

Članak 9.

(1) Sredstva za rad tijela državne uprave osiguravaju se u državnom proračunu.

(2) Sredstva za obavljanje povjerenih poslova državne uprave osiguravaju se u državnom proračunu, ako zakonom nije drukčije propisano.

Članak 10.

Rad tijela državne uprave je javan, a javnost se može isključiti samo iznimno, u slučajevima propisanima zakonom ili pravnom stečevinom Europske unije.

Članak 11.

Poslovi državne uprave obavljaju se tako da građani mogu na jednostavan i djelotvoran način ostvarivati svoja Ustavom zajamčena prava i zakonom zaštićene interese te ispunjavati svoje građanske dužnosti.

Članak 12.

Pri obavljanju poslova državne uprave svi podaci i potvrde o činjenicama o kojima se u Republici Hrvatskoj vode propisani očevidnici i druge službene evidencije pribavljaju se po službenoj dužnosti.

Članak 13.

Pravna zaštita protiv pojedinačnih akata koji se donose u obavljanju poslova državne uprave propisuje se zakonom kojim se uređuje pojedino upravno područje.

Članak 14.

Štetu koja fizičkoj ili pravnoj osobi nastane nezakonitim ili nepravilnim obavljanjem poslova državne uprave nadoknađuje Republika Hrvatska.

DIO DRUGI
POSLOVI DRŽAVNE UPRAVE

I. OPĆE ODREDBE O UREDSKOM POSLOVANJU

Članak 15.

(1) U obavljanju poslova državne uprave primjenjuju se pravila i mjere uredskog poslovanja.

(2) Uredsko poslovanje uređuje Vlada uredbom.

Članak 16.

(1) Evidencije uredskog poslovanja vode se u elektroničkom obliku.

(2) Brojčane oznake pismena te sadržaj evidencija uredskog poslovanja naputkom propisuje ministar nadležan za poslove opće uprave.

II. PROVEDBA DRŽAVNE POLITIKE

Članak 17.

Provedba državne politike obuhvaća sljedeće poslove državne uprave:

– izradu nacrta prijedloga zakona, prijedloga uredbi i prijedloga drugih akata Vlade

– izradu nacrta strateških i planskih dokumenata

– praćenje učinkovitosti provedbe zakona, uredbi i drugih akata Vlade

– zastupanje Republike Hrvatske u tijelima Europske unije i međunarodnih organizacija

– europske poslove i ostvarivanje međunarodne suradnje sukladno posebnom zakonu.

Članak 18.

Nacrti prijedloga zakona, prijedlozi drugih propisa i prijedlozi općih akata Vlade izrađuju se prema jedinstvenim metodološko-nomotehničkim pravilima koje utvrđuje Hrvatski sabor.

III. NEPOSREDNA PROVEDBA ZAKONA

Članak 19.

Neposredna provedba zakona i drugih propisa te izravno primjenjivih propisa Europske unije obuhvaća sljedeće poslove državne uprave:

– rješavanje u upravnim stvarima

– vođenje propisanih očevidnika i drugih službenih evidencija

– izdavanje potvrda i drugih javnih isprava o činjenicama o kojima se vode propisani očevidnici i druge službene evidencije.

Članak 20.

Pri obavljanju poslova neposredne provedbe zakona, ako je za ostvarenje nekog prava stranke potrebno voditi više od jednog upravnog ili drugog postupka, strankama će se omogućiti podnošenje zahtjeva putem jedinstvenog upravnog mjesta sukladno odredbama zakona kojim je uređen opći upravni postupak.

IV. INSPEKCIJSKI NADZOR

Članak 21.

(1) Inspekcijski nadzor obuhvaća nadzorne postupke kojima se provodi izravan uvid u opće i pojedinačne akte, uvjete i način rada nadziranih pravnih i fizičkih osoba radi utvrđivanja činjenica te poduzimanje propisanih mjera i radnji kako bi se utvrđeno stanje i poslovanje uskladilo sa zakonom i drugim propisima.

(2) Inspekcijski nadzor neposredno provode službene osobe ovlaštene sukladno posebnom zakonu (u daljnjem tekstu: inspektori).

Članak 22.

(1) Službeno svojstvo, identitet i ovlasti inspektora dokazuju se službenom iskaznicom ili službenom značkom inspektora.

(2) Način vođenja očevidnika izdanih službenih iskaznica i službenih znački i obrasce iskaznica i znački inspektora propisuje čelnik nadležnog tijela državne uprave.

Članak 23.

Inspektori imaju pravo, u skladu sa zakonom i drugim propisima, pregledati i poslovne prostore i spise, zgrade i druge građevine, predmete, robu i druge stvari kod nadziranih osoba, saslušati pojedine osobe u upravnom postupku, zatražiti i pregledati isprave na temelju kojih se može utvrditi identitet osoba, kao i obavljati druge radnje u skladu sa svrhom inspekcijskog nadzora.

Članak 24.

(1) Prilikom provedbe inspekcijskog nadzora inspektori su dužni pridržavati se odredbi propisa kojima se uređuje zaštita osobnih podataka te odredbi posebnih propisa kojima se propisuje tajnost podataka.

(2) Službena osoba nadziranog tijela odnosno odgovorna osoba u nadziranoj pravnoj osobi dužna je inspektora upozoriti na podatke klasificirane odgovarajućim stupnjem tajnosti.

Članak 25.

(1) Ako prilikom inspekcijskog nadzora utvrdi da je povrijeđen zakon ili drugi propis, inspektor ima pravo i obvezu, u skladu sa zakonom:

– narediti otklanjanje utvrđenih nedostataka odnosno nepravilnosti u određenom roku

– podnijeti optužni prijedlog protiv počinitelja prekršaja

– podnijeti kaznenu prijavu protiv počinitelja kaznenog djela

– poduzeti i druge mjere odnosno izvršiti druge radnje za koje je posebnim zakonom ovlašten.

(2) Inspektor je odgovoran ako propusti poduzeti mjere ili radnje koje ima pravo i obvezu poduzeti, ako prekorači propisane ovlasti te u drugim slučajevima propisanima zakonom.

Članak 26.

(1) O izvršenom inspekcijskom nadzoru, utvrđenom stanju i poduzetim odnosno naređenim mjerama i radnjama inspektor sastavlja zapisnik.

(2) Primjerak zapisnika o izvršenom inspekcijskom nadzoru inspektor dostavlja nadziranoj fizičkoj osobi ili službenoj osobi nadziranog tijela ili odgovornoj osobi u nadziranoj pravnoj osobi.

(3) Posebnim zakonom mogu se propisati slučajevi u kojima se zapisnik iz stavka 1. ovoga članka sastavlja u skraćenom obliku.

Članak 27.

Ministarstvo nadležno za unutarnje poslove inspektoru osigurava pomoć sukladno zakonu kojim se uređuju policijski poslovi i ovlasti ako prilikom inspekcijskog nadzora dođe do fizičkog otpora inspektoru ili drugog ometanja koje sprječava rad inspektora odnosno ako se pružanje fizičkog otpora ili drugo ometanje inspekcijskog nadzora osnovano očekuje.

V. UPRAVNI NADZOR

Članak 28.

(1) Upravni nadzor obuhvaća nadzorne postupke, mjere i radnje kojima se osigurava zakonitost i pravilnost u obavljanju poslova državne uprave.

(2) Provedbom upravnog nadzora osobito se nadzire:

– zakonitost općih akata

– zakonitost i pravilnost rada te postupanja prema građanima i drugim strankama

– osposobljenost službenih osoba za neposredno obavljanje poslova državne uprave.

Članak 29.

(1) Upravni nadzor provodi se po službenoj dužnosti sukladno zakonu kojim se uređuje odgovarajuće upravno područje.

(2) Pri ocjeni potrebe za provedbom upravnog nadzora nadležna tijela mogu uzeti u obzir predstavke, pritužbe i druge podneske koji upućuju na nezakonitost ili nepravilnost u obavljanju poslova državne uprave.

(3) Tijela državne uprave u granicama svog djelokruga nadziru obavljanje povjerenih poslova državne uprave od strane upravnih tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave i pravnih osoba s javnim ovlastima.

(4) Tijelo državne uprave koje provodi upravni nadzor može nadziranim upravnim tijelima ili pravnim osobama iz stavka 3. ovoga članka davati opće i pojedinačne upute.

(5) Upute iz stavka 4. ovoga članka daju se u pisanom obliku, a posebnim zakonom može se propisati i obveza njihove prethodne objave u »Narodnim novinama«, ako je to nužno za preuzimanje ili osiguravanje provedbe pravno obvezujućih akata Europske unije u području regulacije i nadzora zakonom određenih tržišta javnih usluga.

(6) Uputama iz stavka 4. ovoga članka ne može se određivati način rješavanja pojedinačne upravne stvari niti uređivati pitanja iz samoupravnog djelokruga jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave i pravnih osoba s javnim ovlastima.

Članak 30.

(1) Ako utvrdi nezakonitosti ili nepravilnosti u sadržaju ili postupku donošenja općih akata, nezakonitosti ili nepravilnosti u radu ili postupanju prema građanima i drugim strankama ili nedostatnu osposobljenost službenih osoba, tijelo koje provodi upravni nadzor ovlašteno je:

– zatražiti odgovarajuća izvješća i podatke te neposredno utvrditi činjenice i okolnosti važne za obavljanje poslova državne uprave koji su predmet nadzora

– raspraviti utvrđeno stanje i uputom odrediti mjere koje se moraju poduzeti radi otklanjanja utvrđenih nepravilnosti i osiguranja zakonitog i pravilnog obavljanja poslova državne uprave koji su predmet nadzora.

(2) Ako nadzirano upravno tijelo ili pravna osoba s javnim ovlastima u ostavljenom roku ne postupi po uputi iz stavka 1. podstavka 2. ovoga članka, tijelo koje provodi upravni nadzor ovlašteno je:

– obustaviti od izvršenja opći akt koji je predmet nadzora te uputiti zahtjev za ocjenu zakonitosti općeg akta Visokom upravnom sudu Republike Hrvatske

– predložiti pokretanje postupka za utvrđivanje odgovornosti službenih osoba

– neposredno obaviti poslove državne uprave koji su predmet nadzora na trošak sredstava iz članka 9. stavka 2. ovoga Zakona.

(3) Posebnim zakonom može se isključiti primjena mjere iz stavka 2. podstavka 3. ovoga članka, ako je to nužno za preuzimanje ili osiguravanje provedbe pravno obvezujućih akata Europske unije u području regulacije i nadzora zakonom određenih tržišta javnih usluga.

VI. DRUGI UPRAVNI I STRUČNI POSLOVI

Članak 31.

Drugi upravni i stručni poslovi državne uprave obuhvaćaju:

– prikupljanje podataka i izradu stručnih podloga, analiza i izvješća o stanju u određenom upravnom području

– provedbu mjera za unaprjeđenje utvrđenog stanja u određenom upravnom području

– pružanje pravne i stručne pomoći

– davanje mišljenja pravnim i fizičkim osobama o odgovarajućoj primjeni zakona i drugih propisa

– ostvarivanje stručne suradnje.

Članak 32.

(1) Odgovor na podnesak kojim se traži mišljenje o odgovarajućoj primjeni zakona i drugih propisa stvarno nadležno tijelo dostavlja podnositelju u roku od 30 dana od dana zaprimanja podneska.

(2) Ako je podnesak iz stavka 1. ovoga članka zaprimilo nenadležno tijelo, on će se bez odgode ustupiti stvarno nadležnom tijelu uz obavijest podnositelju.

(3) Ako zakonom nije drukčije propisano, odredbe ovoga članka primjenjuju se i na predstavke, pritužbe i druge podneske koji upućuju na nezakonitost ili nepravilnost u obavljanju poslova državne uprave, uključujući i predstavke kojima državni službenici ukazuju na neučinkovitost u primjeni zakona i drugih propisa odnosno na neučinkovitost u radu tijela državne uprave.

DIO TREĆI
POVJERENI POSLOVI DRŽAVNE UPRAVE

Članak 33.

(1) Jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave te pravnim osobama s javnim ovlastima posebnim zakonom mogu se povjeriti poslovi neposredne provedbe zakona u prvom stupnju i drugi upravni i stručni poslovi.

(2) Ako je to nužno za provedbu pravno obvezujućih akata Europske unije, pravnim osobama s javnim ovlastima može se posebnim zakonom povjeriti provedba inspekcijskog nadzora u jednom ili više upravnih područja.

Članak 34.

(1) Poslovi državne uprave povjeravaju se jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave ako je to opravdano s obzirom na prirodu poslova i u osobitom interesu građana.

(2) Poslovi državne uprave povjeravaju se pravnim osobama s javnim ovlastima ako:

– je to nužno za provedbu pravno obvezujućih akata Europske unije

– se povjeravanjem određenih poslova državne uprave osigurava njihovo učinkovitije obavljanje uz dokazivo manje troškove ili

– obavljanje određenih poslova državne uprave zahtijeva osobite tehničke ili stručne uvjete koje nije moguće osigurati u tijelima državne uprave bez znatnog povećanja troškova.

Članak 35.

Za zakonito i pravilno obavljanje povjerenih poslova državne uprave odgovara izvršno tijelo jedinice lokalne ili područne (regionalne) samouprave odnosno odgovorna osoba u pravnoj osobi s javnim ovlastima.

DIO ČETVRTI
NORMATIVNA OVLAŠTENJA

I. PROVEDBENI PROPISI

Članak 36.

(1) Provedbeni propisi su pravilnici i naputci.